

NA KONCI VOLEBNÍHO OBDOBÍ...

Vážené kolegyně a kolegové,

výbor naší odborné společnosti (viz www.csa-rim.cz) zvolený pro období 2011–2014 skončil svoje funkční období a vy jste si zvolili výbor nový. Jménem odstupujícího výboru vám chci poděkovat za důvěru, kterou jste nám ve volbách v roce 2010 dali. Práci výboru jste nyní zhodnotili v nových volbách vy, jste suveréni svého hlasu a jistě jste nyní podpořili také ty, kteří se podle vaše názoru osvědčili. Měl jsem tu čest minulému výboru předsedat, a tak – dříve než si dovolím jakékoliv hodnocení – chci všem jeho členům poděkovat za spolupráci, invenci, vstřícnost a přátelství. Velmi si toho vážím a děkuji jim za důvěru, kterou mne poctili.

Při zmínkách o aktivitách výboru nelze začít jinak než připomenutím zcela ojedinělé skutečnosti. V roce 2012 se výbor rozhodl kandidovat na uspořádání světového kongresu anesteziologů v roce 2020 v Praze. Svoji kandidaturu jsme při příležitosti světového kongresu v Buenos Aires předložili a naše nabídka byla vyhodnocena jako nejlepší. Světový kongres anesteziologů se tak po 16 letech opět uskuteční v Evropě. Připomínám, že jsme zvítězili v konkurenci – mimo jiných – takových soupeřů, jako jsou společnosti anesteziologů Spojených států amerických (nabídka San Francisco), Velké Británie (Londýn) a Nového Zélandu (Auckland). Je to obrovské ocenění významu a renomé naší odborné společnosti, na které bychom měli být hrdi.

Myslím, že výbor odvedl vůči svým voličům dobrou práci. Průběžně byly zpracovávány doporučené postupy, v období 2011–2014 jich vzniklo celkem 17. Nejsou to dogmata, je to rada a má pomoci tomu, kdo se jimi řídí. Členové výboru se na jejich iniciaci i vytvoření významně podíleli, jsou uvedeni v záhlaví a patří jim – stejně jako dalším spoluautorům – dík. Jistě i nový výbor bude pokračovat v tvorbě doporučení a bude dobré, aby se do jejich přípravy zapojil co nejširší okruh spolupracovníků. Pomoc je vždy vítána. Klíčovým úkolem výboru je příprava a provedení vědeckých a vzdělávacích akcí. Členové výboru byli vždy hybnou silou jejich vědeckých i organizačních výborů. Dovolte mi nejprve letmé osobní ohlédnutí za národními kongresy, které se za funkční období odcházejícího výboru uskutečnily. Jsou to nejvýznamnější akce, které organizujeme, jsou všestrannou vizitkou naší odborné a společenské úrovně i organizačních schopností. Mimo to jsme pořádali, spolupořádali či poskytli odbornou záštitu množství akcí menšího rozsahu či regionálního významu – víte o nich,

účastnili jste se jich a není mým úmyslem zde předkládat celý jejich výčet. V roce 2011 se národní kongres uskutečnil v Praze, v 2012 v Hradci Králové, v 2013 v Brně a letos, v roce 2014 v Olomouci. Ve všech případech byla účast znamenitá, pohybovala se mezi 804 (Hradec Králové) až 1100 (Olomouc) účastníky. Každoroční národní kongres má ze své podstaty přinést informace o vývoji oboru v celé jeho šíři, o novinkách i přetrvávajících „zjevných pravdách“. K tomu sloužily vyzvané přednášky domácích, ale i zahraničních řečníků. Byl poskytnut prostor pro původní sdělení, kde jsme se snažili z organizačních důvodů upřednostňovat formát posteru. Věřím, že si každý mohl najít téma a sdělení, které by ho zaujalo a jeho praxi ovlivnilo. Rád bych při této příležitosti poděkoval předsedovi řady vědeckých výborů kolegovi Černému: to on – samozřejmě se svými spolupracovníky – sestavoval vědecký program, vtiskl mu odbornou „dramaturgii“, strávil při tom hodně času a odvedl práci, kterou bychom měli umět ocenit. Díky! Rád bych zmínil i neuvěřitelné množství práce, redakční i administrativní, které odváděl šéfredaktor časopisu Anesteziologie a intenzivní medicína kolega Herold. Byl a je duší tohoto časopisu. Velice děkuji členovi výboru dr. Horáčkovi za zodpovězení četných odborných dotazů na webu naší odborné společnosti. MUDr. Kozlík se systematicky věnoval otázce zdravotního pojištění a absolvoval v této pro nás důležité věci nesčetná jednání. Snad se na mne další členové výboru nebudou zlobit, nebudou-li uváděni jmenovitě – výbor pracuje a rozhoduje ve sboru, a tak je podíl všech členů na našich aktivitách nepominutelný. Poděkování jim patří. V průběhu tohoto funkčního období zahájily svoji činnost dvě významné složky naší odborné společnosti: Sekce porodnické analgezie a anestezie a Sekce ultrazvukových metod. Jedna, ta dříve zmiňovaná, vyrovnala náš dlouhodobý dluh vůči této oborové aktivitě, druhá nám připomíná potřebu zvládnutí a užívání technologie, bez níž se náš obor již neobejde. Při formování těchto složek odvedli velký kus práce kolegové Bláha a Balík, oba z VFN Praha a oba se posléze jednání výboru pravidelně zúčastňovali. Výbor se také rozhodl pravidelně udělovat ceny za publikační činnost. Počtova, Keszlerova, Kalendova a od příštího roku i Dvořáčkova cena jsou prestižním, ale i finančně dotovaným oceněním. Medaile F. C. Opitz je určena těm, kteří se zasloužili o rozvoj našeho oboru, je v naší odborné společnosti oceněním nejvyšším. Jako první členka naší odborné společnosti a členka jejího výboru získala letos Zlatou medaili České lékařské společnosti JEP paní docentka Jarmila

Drábková. Je to ocenění, které jí právem patří: v uplynulých desíletích nikdo neučinil pro náš obor, jeho náplň i jeho vnější zviditelnění tolik, jako ona.

Nelékaři tvoří na kongresech 26 % (Olomouc 2014) až 36 % (Praha 2011) z účastníků se zdravotnických pracovníků. To je významný podíl. Aktivní účast nelékařů je vítána a i do budoucna s ní budeme počítat. Mgr. Hmirák byl na jednání výboru pravidelně zván. Lékaři musí mít zájem na odborné úrovni svých nejbližších spolupracovníků či spolupracovnic. Pro ty, kteří vytvářejí odborný program našich kongresů je to však výzva: rozumí lékaři dobře potřebám, zájmům a aspiracím svých kolegů a kolegyň nelékařů? Anebo naopak, jsou nelékaři schopni samostatně vytvořit hodnotný a nosný program, který je pro ně samotné zajímavý a přínosný? Větší provázanost lékařských a nelékařských témat, jiný úhel pohledu na odbornou problematiku, jiná zkušenost by mohly obě strany obohacovat. Podmínky pro to existují: téměř univerzální bakalářské a časté magisterské vzdělání nelékařů je dnes skutečností a k další těsné profesní spolupráci jsme si prostě souzeni. Zatím se však v podstatě prakticky vždy uskutečnily paralelní odborné sekce lékařské a nelékařské, nezávisle připravené a prezentované, s minimálním překryvem. Jakoby nelékaři měli souběžně s lékaři ještě jeden „svůj“ kongres, žijící vlastním životem. Myslím, že zde jsme podmínky pro spolupráci dosud nevyužili – a to je zklamání. Bude to jistě i výzva pro výbor nový.

Vývoj našich odborných setkání, jejich obsah, organizace i forma, je trvalý evoluční proces. Revoluční – a podle mého názoru úspěšnou – změnou se staly elektronické poster, které se poprvé objevily v Olomouci. Je to výhodné pro autory, pořadatele ale musí zajistit nutnou infrastrukturu a přizpůsobit organizaci sekcí. Nicméně, posterů se v Olomouci objevilo dvojnásobně více, než tomu bylo v minulých letech. Je to vítaná změna a vývoj správným směrem, byť autoři i pořadatelé se s tímto formátem teprve učí pracovat. Je však škoda, že autoři posterů dále nerozvíjejí v plnohodnotné publikace v periodiku. Je to v podstatě nenaplněný příslib: autor má veškerá data, metodiku i závěr a spokojí se jen se zkratkou posteru. To je málo a je to chyba. Poster je v podstatě polotovar, publikace je hotové dílo. Samozřejmě to je další práce a chce to čas – argumentace podporující závěr musí být hlubší a obsažnější, studium relevantní literatury tomu musí odpovídat, recenzní řízení předpokládá další práci s textem. Nicméně, chceme-li náš obor rozvíjet nejen jako praktickou činnost, ale i jako vědní disciplínu, není jiné cesty.

Jako samozřejmosti jsme si na našich kongresech uvykli kávovým přestávkám s velkorysým

občerstvením, pohoštěním na stáncích vystavovatelů, večírku s veškerou konzumací, na kterou má každý registrovaný účastník automaticky nárok. Ujišťuji každého, že toto na zahraničních akcích, či dokonce akcích evropského a světového formátu už nezažijete – na věcná či administrativní omezení si všichni již dávno zvykli, za vše se platí navíc. Jsme někdy překvapeni, že přednáškový sál může být přeplněn. Ano, může. Je s tím třeba počítat, ti kteří přijdou první místa najdou, kdo přijde později, může mít potíže. Zdá se mi ale, že jsme narazili na meze růstu a budoucí formát našich kongresů si může žádat korekce. Náklady kongresu již převýšily 5 milionů korun, přičemž registrační poplatky z toho neuhradí ani jednu třetinu. Lokalit pro kongres s více než 1000 účastníků není v tuzemsku mnoho. Budeme se scházet střídavě v Praze a Brně (jinde tak velká kongresová centra nejsou) a zatížíme rozpočty vysokým nájemem, který se nakonec odrazí ve výši registračních poplatků, nebo budeme nadále navštěvovat i další krajská města, která o kongres stojí – Plzeň, Hradec Králové, Olomouc – s vědomím toho, že ceny jsou zde sice nižší, ale kongresová i ubytovací kapacita menší? Navíc, až dosud více než velkorysá podpora našich aktivit ze strany farmaceutického průmyslu a výrobců či dovozců zdravotnické techniky a pomůcek není do budoucna zajištěna. Budou tomu bránit důvody legislativní i ekonomické. Peněz bude proto méně a organizace našich akcí toto bude muset reflektovat.

Výbor vám po dobu svého funkčního období předkládal výsledky své činnosti a členstvo mělo příležitost tuto práci hodnotit. Nejsem si ale jist, že se výboru vždy dostávalo dostatečné zpětné vazby. Všichni členové zveřejnili své e-mailové adresy, oslovení bývali ale jen vzácně. Fórum názorů na www.csarim.cz? Některé dotazy či připomínky byly věcné a jasné, u jiných bylo nutné poselství vnímat mezi řádky, významně poznamenanými pisatelovou frustrací – tím neříkám, že nutně neoprávněnou. Diskuse na webových portálech mívají svoji svéráznou dikci i emocionální náboj, ale upřímně: je důstojné spolu komunikovat anonymně či pod nickem?

Uplynulé roky nebyly pro zdravotnictví jednoduché a mnohé se i v našem oboru nepovedlo. Příliš jsme nebývali úspěšní v jednání se státní zdravotní správou. Její pravomoc však nesáhá příliš daleko vně přímo řízených organizací a na kraje jsme prostě „páku“ nenalezli. I zde bych byl do budoucna ve svých očekáváních rezervovaný: životnost ministrů zdravotnictví a příslušných náměstků bývá kratší než funkční období výboru a současný stav moc nadějí do budoucna nedává... Čeká nás nelehké období. Medicína se stále vyvíjí, nároky i očekávání veřejnosti rostou

a zdroje do zdravotnictví proudící tomu neodpovídají. Se změnou systému vzdělávání lékařů je spokojen jen málokdo. Trvalá byrokratizace péče o nemocné (aniž by to jakkoliv změnilo či dokonce vylepšilo její podstatu) a „manažerský způsob“ řízení zdravotnických zařízení jsou obecně neoblíbené. Latentní napětí ve společnosti se promítá i do zdravotnictví, řada z nás se cítí být tak či onak nedoceněna a míra z toho plynoucí frustrace je značná. Ekonomické i administrativní tlaky se ale budou stále více promítat do života naší odborné společnosti. Náklady na vědecké a vzdělávací akce porostou, ochota a možnosti farmaceutických firem i výrobců či prodejců zdravotnické techniky nás podpořit budou omezenější. Připravme se na to. Vy pochopitelně budete chtít, abyste za svoje peníze (či peníze vašeho zaměstnavatele) přijeli

na akce organizačně dobře připravené a odborně přínosné. A samozřejmě, abyste cítili, že výbor naší odborné společnosti zná vaše problémy a že zde můžete najít oporu.

Věřím, že jste měli šťastnou ruku při výběru výboru nového, který nás bude do roku 2018 reprezentovat. Byli-li jste s prací výboru v období 2011–2014 spokojeni, hodnotíte-li jeho práci dobře, je to zásluha jeho členů, celého kolektivu. Máte-li výhrady, promeškali-li jsme nějaké příležitosti či v něčem neuspěli, je to vina předsedy. Tak to v životě chodí a je tak to správné.

Prof. MUDr. Karel Cvachovec, CSc., MBA
předseda výboru ČSARIM 2011–2014